



VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

2023-04-25 Nr. (1.18-31-4 Mr) R-1615

INFORMACINIS PRANEŠIMAS DĖL VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS VIRŠININKO 2023 M. BALANDŽIO 21 D. ĮSAKYMO NR. VA-28 „DĖL VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS VIRŠININKO 2003 M. RUGSĖJO 18 D. ĮSAKYMO NR. V-255 „DĖL KASOS APARATŲ IR TIESIOGINIO RYŠIO KOMPIUTERIŲ TINKLO TERMINALŲ NAUDOJIMO TAISYKLIŲ IR SPRENDIMO IŠREGISTRUOTI KASOS APARATĄ FR1156 FORMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“

Informuojame, kad VMI prie FM¹, įgyvendindama i.EKA² projektą, priėmė Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. balandžio 21 d. įsakymą Nr. VA-28 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymo Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalo naudojimo taisyklių ir sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Pakeitimo įsakymas). Pakeitimo įsakymu nauja redakcija išdėstyti Įsakymas³, Taisyklės⁴, Sprendimas⁵, taip pat nustatyta, jog iki Įsakymo pakeitimo įsigaliojimo atspausdinti kasos aparato techniniai pasai, kasos aparato kasos operacijų žurnalai, individualia veikla besiverčiančio gyventojų kasos aparato kasos operacijų ir išlaidų apskaitos žurnalai gali būti toliau naudojami Taisyklių nustatyta tvarka.

Taisyklės reglamentuoja Lietuvos Respublikoje naudojamų kasos aparatų įrengimo, naudojimo, remonto ir techninio aptarnavimo reikalavimus, Autonominio kasos aparato kasos operacijų žurnalo (Taisyklių 2 priedas) (toliau – Žurnalas) ir Individualia veikla besiverčiančio gyventojų autonominio kasos aparato kasos operacijų ir išlaidų apskaitos žurnalo (Taisyklių 3 priedas) (toliau – Kasos operacijų apskaitos žurnalas) naudojimo ir užpildymo tvarką, bei

¹Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

²Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos išmaniųjų elektroninių kasos aparatų sistemis.

³Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymas Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir Sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“.

⁴Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir Sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“.

⁵Sprendimas išregistruoti kasos aparatą, kurio FR1156 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir Sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“.

Terminalų⁶ įregistravimo, įregistruoto Terminalo registravimo duomenų keitimo, išregistravimo ir Žurnalo užpildymo tvarka.

Atkreipiame dėmesį, kad Taisyklėse naudojama sąvoka „kasos aparatas“ reiškia šiuos (visus) kasos aparatus kartu: 1) **autonominį kasos aparatą**, 2) **kasos aparatą, veikiančią su saugos moduliu**, ir 3) **virtualios fiskalizacijos kasos aparatą**. Todėl susipažįstant su Taisyklėmis, rekomenduojame atkreipti dėmesį, ar tam tikra nuostata yra taikoma visiems kasos aparatams, ar, pavyzdžiui, tik autonominiui kasos aparatui:

– **autonominis kasos aparatas** – tai kasos aparatas, atitinkantis Kasos aparatų, prekybos (paslaugų teikimo) automatų ir taksometrų spausdintuvų techninius reikalavimus, patvirtintus Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. VA-9 „Dėl Kasos aparatų, prekybos (paslaugų teikimo) automatų ir taksometrų spausdintuvų techninių reikalavimų“ (Taisyklių 4.4 papunktis). Kitaip tariant, tai yra kasos aparatas, kurio vienas iš privalomų funkcinių blokų yra fiskalinis blokas. Pagal Taisyklių 11 punktą, autonominiai kasos aparatai gali būti naudojami iki 2025 m. balandžio 30 d. Po nurodytos datos, per 30 dienų autonominiai kasos aparatai turi būti išregistruoti VMI⁷ Taisyklių nustatyta tvarka. Paaiškiname, jog data nustatyta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁸ 3.1.4 papunktyje įtvirtintą kasos aparatais užfiksuotų duomenų nepakeičiamumo ir tokių duomenų prieinamumo VMI techninių reikalavimų taikymą kitų ūkio subjektų naudojamiems kasos aparatams (išskyrus šio nutarimo 3.1.1, 3.1.2 ir 3.1.3 papunkčiuose nurodytus kasos aparatus) – 2025 m. gegužės 1 d.;

– **kasos aparatas, veikiančias su saugos moduliu** – tai Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašo⁹ reikalavimus atitinkantis kasos aparatas, kurio vienas iš privalomų funkcinių komponentų yra saugos modulis. Saugos modulis – tai kasos aparato (-ų) komponentas (aparatinė įranga), saugioje aplinkoje atliekantis kasos aparato dokumentų duomenų pasirašymą, kriptografinės operacijas, taip pat valdantis privačius ir viešus raktus, sertifikatus. Saugos modulis gali būti integruotas į kasos aparatą arba veikti kaip atskiras komponentas (Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašo 2.20 papunktis). Atkreipiame dėmesį, jog reikalavimas kasos aparatui turėti funkcinį komponentą – saugos modulį, netaikomas virtualios fiskalizacijos kasos aparatams;

– **virtualios fiskalizacijos kasos aparatas** – tai Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašo reikalavimus atitinkantis kasos aparatas, kuris pagal šio aprašo 2.24 papunktį, veikia tiesiogiai prisijungęs prie i.EKA ir dokumentų registracijai naudoja i.EKA elektroninę paslaugą, skirtą jo vykdomoms ūkinėms operacijoms registruoti ir dokumentų duomenims pasirašyti.

Taisyklėse taip pat atlikti šie pagrindiniai keitimai:

1) **Nustatytas kasos aparatų ir Terminalų įregistravimas, jų duomenų keitimas ir išregistravimas VMI nuotoliniu būdu i.EKA;**

Pagal ankstesnę Taisyklių redakciją, kasos aparatai aptarnavimo įmonės¹⁰ specialisto buvo įregistruojami, keičiami įregistruoto kasos aparato registravimo duomenys ir išregistruojami teikiant VMI nustatytos formos prašymą ir kasos aparato techninio paso kopiją per Mano VMI¹¹. Pagal naujos redakcijos Taisyklės kasos aparatų įregistravimą, išregistravimą, įregistruotų kasos aparatų registravimo duomenų keitimą VMI, tų aparatų įrengimą, techninį aptarnavimą, remontą, kaip ir iki šiol, atlieka tik aptarnavimo įmonės specialistai. Nauja tai, jog nuo šiol kasos aparato duomenys apie įregistruotus, išregistruotus kasos aparatus ar įregistruotų kasos aparatų registravimo duomenų pakeitimą yra tvarkomi i.EKA (Taisyklių 23 punktas). Tuo tikslu kasos aparato naudotojas i.EKA turi suteikti įgaliojimą aptarnavimo įmonei tvarkyti jo kasos aparato duomenis, kad aptarnavimo įmonės specialistas galėtų, vadovaudamasis Taisyklėmis, atlikti atitinkamus veiksmus su kasos aparatu i.EKA (Taisyklių 6 ir 8 punktai). Atkreiptinas dėmesys į

⁶Tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalai.

⁷Valstybinė mokesčių inspekcija.

⁸Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 24 d. nutarimas Nr. 1056 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁹Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. VA-40 „Dėl Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

¹⁰Sertifikuota kasos aparatų aptarnavimo įmonė.

¹¹Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritis.

Taisyklių 13 punkto pirmąją pastraipą, pagal kurią, autonominio kasos aparato išregistravimą i.EKA gali atlikti bet kurios aptarnavimo įmonės specialistas. Tuo atveju, jei reikia išregistruoti virtualios fiskalizacijos kasos aparatą ir kasos aparatą, veikiančią su saugos moduliu, ir nėra tą kasos aparato modelį aptarnaujančios aptarnavimo įmonės, tai kasos aparato išregistravimą i.EKA gali atlikti bet kurios aptarnavimo įmonės specialistas.

Taisyklių VI skyriuje reglamentuojamas Terminalo įregistravimas, įregistruoto terminalo registravimo duomenų keitimas, išregistravimas, taip pat ir jo žurnalo užpildymo tvarka. Pagal Taisyklių 69 punktą, Terminalus įregistruoja, išregistruoja ir keičia įregistruotų Terminalų registravimo duomenis i.EKA jų savininkas Terminalo naudotojo vardu. Todėl Terminalo naudotojas i.EKA turi suteikti įgaliojimą Terminalo savininkui atlikti jam Terminalo įregistravimą, išregistravimą ir įregistruoto Terminalo registravimo duomenų keitimą. Terminalo savininkas dėl Terminalo modelio įregistravimo, išregistravimo ir registrinių duomenų keitimo teisių i.EKA suteikimo ar panaikinimo ir / arba dėl naujo Terminalo modelio duomenų įtraukimo i.EKA turi per Mano VMI pateikti laisvos formos prašymą, jame nurodydamas norimo tvarkyti Terminalo modelio pavadinimą, jo gamintojo pavadinimą, gamintojo kodą, gamintojo šalį (Taisyklių 70 punktas).

2) Apie kasos aparato techninio paso naudojimą;

Kadangi iki 2025 m. balandžio 30 d. galima naudoti autonominius kasos aparatus, tai pagal Taisykles, taip pat galima naudoti Taisyklių 1 priede nustatytos formos popierinį autonominio kasos aparato techninį pasą (Taisyklių 21 punktas), kuriame atliekami įregistravimo, registravimo duomenų keitimo, išregistravimo įrašai ir fiksuojami kiti su technine priežiūra ir aptarnavimu susiję įvykiai. Nauja tai, jog taip pat Taisyklėse nustatytais atvejais ne vėliau kaip kitą darbo dieną autonominio kasos aparato techniniame pase nurodyta informacija turi būti pateikta i.EKA (Taisyklių 20 punkto antroji pastraipa). Taisyklėse šis techninis pasas vadinamas „autonominio kasos aparato techniniu pasu“ (Taisyklių 4.3 papunktis).

Kasos aparatų, veikiančių su saugos moduliu, ir virtualios fiskalizacijos kasos aparatų techniniai pasai yra elektroniniai ir tvarkomi i.EKA, juose atliekami įregistravimo, registravimo duomenų keitimo, išregistravimo įrašai ir fiksuojami kiti su technine priežiūra ir aptarnavimu susiję įvykiai, pateikiant informaciją i.EKA. Taisyklėse šis techninis pasas vadinamas „kasos aparato elektroniniu techniniu pasu“ (Taisyklių 4.8 papunktis).

Atkreipiame dėmesį, jog Taisyklėse autonominio kasos aparato techninis pasas ir kasos aparato elektroninis techninis pasas kartu vadinami „techniniu pasu“ (Taisyklių 4.15 papunktis).

3) Apie kasos aparatų kasos operacijų žurnalų naudojimą;

Pagal Taisyklių 36 punktą, kiekvienas autonominis kasos aparatas turi turėti savo atskirą popierinį Žurnalą / Kasos operacijų apskaitos žurnalą, kuris pildomas pagal Taisyklių reikalavimus.

Pagal Taisyklių 42 punktą, virtualios fiskalizacijos kasos aparato arba kasos aparato, veikiančio su saugos moduliu, kasos operacijų žurnalas automatiškai formuojamas i.EKA pagal pateiktus į i.EKA atskaitų (Z)¹² tokius duomenis: ataskaitos (Z) data, ataskaitos (Z) numeris, ataskaitos (Z) periodo pradžios data, ataskaitos (Z) periodo pabaigos data, pardavimų suma (Eur), pardavimų mokesčių suma (Eur), PVM¹³ neapmokestintų pardavimų suma (Eur), kitų lėšų sumokėjimo operacijų bendra suma (Eur), kitų lėšų išmokėjimo operacijų bendra suma (Eur). Šie duomenys teikiami vadovaujantis Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. VA-80 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklių patvirtinimo“.

4) Kiti tikslinimai, atlikti Taisyklėse;

Patikslinta iš Sąrašo¹⁴ išbrauktų kasos aparatų naudojimo tvarka – iš Sąrašo išbraukti kasos aparatų modeliai gali būti naudojami ne ilgiau kaip 5 metus nuo jų išbraukimo iš Sąrašo, kaip tai

¹²Dienos (pamainos) fiskalinė ataskaita (Z).

¹³Pridėtinės vertės mokestis.

¹⁴Lietuvos Respublikoje leidžiamų naudoti kasos aparatų ir prekybos (paslaugų teikimo) automatų modelių sąrašas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V-137 „Dėl Lietuvos Respublikoje leidžiamų naudoti kasos aparatų ir prekybos (paslaugų teikimo) automatų modelių sąrašo bei Kasos aparatų ir prekybos (paslaugų teikimo) automatų modelių įtraukimo į šį sąrašą taisyklių patvirtinimo“.

numatyta Aprašo¹⁵ 6 punkte. Praėjus 5 metams po kasos aparato modelio išbraukimo iš Sąrašo, kasos aparatai negali būti naudojami ir turi būti išregistruoti VMI. Iš Sąrašo išbrauktą kasos aparato modelį draudžiama įregistruoti kito kasos aparato naudotojo vardu (Taisyklių 10 punktas).

Nustatyta, jog kasos aparatas turi būti išregistruojamas VMI ne tik iki ūkio subjekto (kasos aparato naudotojo) likvidavimo arba išregistravimo iš Mokesčių mokėtojų registro, tačiau ir kai individualia veikla besiverčiantis gyventojas (kasos aparato naudotojas), nutraukia individualios veiklos vykdymą pagal pažymą arba pasibaigia jo individualios veiklos vykdymas pagal verslo liudijimą ir jis nebetina vykdyti individualios veiklos, arba iki jis galutinai išvyksta iš Lietuvos Respublikos (Taisyklių 12 punktas).

Taisyklėse panaikintos nuostatos, apibrėžusios subjektus, iš kurių leidžiama įsigyti kasos aparatus ir neberegamentuojama kasos aparatų utilizavimo tvarka, nes mokesčių administratorius nebenumato kontroliuoti, iš ko galima įsigyti kasos aparatus ir kokie veiksmai atliekami su VMI išregistruotu kasos aparatu.

Siekiant suderinamumo su Aprašo¹⁶ 10 punkte išvardytais atvejais, kuriais VMI savo iniciatyva ir sprendimu išregistruoja kasos aparatus, panaikintas vienas iš atvejų – kai ilgiau kaip 15 mėnesių neatlikti iš Sąrašo išbraukto modelio kasos aparato techninė priežiūra ar remontas. Patikslintas Sprendimas (peržiūrėta jo apskundimo tvarka ir atlikti juridinės technikos tikslinimai).

Atlikti Taisyklių pakeitimai dėl juridinės technikos.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

¹⁵Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁶Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.